

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Breviarium Benedictinum - Cod. Lichtenthal 126

**[Seebach bei Bad Dürkheim], [1515 Druck; Handschrift 1. Hälfte
16. Jh.]**

Einleitung

[urn:nbn:de:bsz:31-40484](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-40484)

(Breviarium)

Quia cognitio festoz mobiliz hozas canonicas legere debent
habet necessaria e: cogruu ceter vt diuinor ordinario aliqua
pro eozmde festoz cogruide prenotent. Omissis igit plurib pra
ctica que in ronali diuinor alijsq tractatib tradunt de hac ma
teria sufficere credim hic practica lcaru tabulariu annotare. qua
ru quide ipm ronale meminit sed practica no ostedit. Sciendum
igit q alphabetu tabulare ex duob alphabetis coponit: quozum
primu incipit a b & terminat i b & scribi debet cu rubro & punctu
et a pte post. Sed in ho incipit ab. a & terminat in. q & debet scri
bi cu nigro & punctu a pte ante. Et sic fut lre tabulares nume
ro triginta quinq vt patet in formula subiecta.

Currentes
lre dnicales

3 4 5 6 0 1 2
D E F G A B C
4
b. c. d. e. f. g. h
5
i. k. l. m. n. o. p
6
q. r. s. t. v. a. b
7
c. d. e. f. g. h. i.
8

Et nota si in tabula inferi describenda sub
lris dnicalib alias lras tabulares repereris
no erit correcta. Itē nota q numer lris dnica
lib supraposit significat dies pcurretes. Nu
merus ho lris tabularib suprapositus signif
cat numer ebdomadae a die natiuitat xpi vl
q ad septuagesimā. Lre aut quib numerus
no est apposit habet tot ebdomadas quot lra
precedes cui numerus est apposit. Hoc autē
alphabetu tabulare prefixu lris kalendarij a
crastino Bndicti vlq ad die Marci inclusue designat infallibilē
die pasche: qd etiā in alijs locis kalendarij prefixu alijs solet festz
mobilibus deseruire. Sed qz ipsu festu pasche cardo est et causa
oim festoz mobiliz et specialiter circa septuagesimā erroz cosue
rit incidere: adeo vt nedu simplices sed multi expti coputiste sole
ant causa biserti paralogisari omissis practicis alioz festoz suf
ficiat de inuentione pasche ponere rationē ad cuius inuentionem
deseruit forma tabule sequentis.

70

[Nach 1500]

Si bis igitur iuente die pasche **C**oncedentes **1** **2** **3** **4** **5** **6**
 observa in ipsa tabula lram dnica **l**te dnica. **7** **8** **9** **10** **11** **12**
 le post festu mathie et descende sub **13** **14** **15** **16** **17** **18**
 eade vsq ad cella cui est aure⁹ nu surit **19** **20** **21** **22** **23** **24**
 mer⁹ eiusde anni pignatus litte elatus **25** **26** **27** **28** **29** **30**
 raq eiusde celle require in kalē oculum **31** **32** **33** **34** **35** **36**
 dario a crastinis **B**ndicti vsq ad claudendo **37** **38** **39** **40** **41** **42**
 die marci **E**bbi ea reperis ipo die beatus **43** **44** **45** **46** **47** **48**
 festu pasche indubitater habebis. **L**uce **49** **50** **51** **52** **53** **54**
 quo habito si sex ebdomadas an: kahos **55** **56** **57** **58** **59** **60**
 troisu coputaueris habebis dnu terret **61** **62** **63** **64** **65** **66**
 ca quadagesime. si noue copleue hilarem **67** **68** **69** **70** **71** **72**
 ris habebis dnica septuagesime. grecus **73** **74** **75** **76** **77** **78**
 et sic hifert⁹ nulla tibi pariet dif quatic **79** **80** **81** **82** **83** **84**
 ficultate in reqrendo septuagesi edem **85** **86** **87** **88** **89** **90**
 ma. Reliqua festa mobilia de p se **D**anans **91** **92** **93** **94** **95** **96**
 cosequuntur ordinē. **N**ota si pla nonne **97** **98** **99** **100** **101** **102**
 cuerit hanc tabula memorie co beat **103** **104** **105** **106** **107** **108**
 mendare tue sequetes **S**lus pmu animas **109** **110** **111** **112** **113** **114**
 memorie comendato scz. **R**ex su: karon **115** **116** **117** **118** **119** **120**
 rit elatus & ce. put scripti sut. **E**t inelisas **121** **122** **123** **124** **125** **126**
 obseruandu q kahos et karon scribenda sut cu k et hilare cu h et **127** **128** **129** **130**
 inelisas capiendū est pro vna dictione. **I**te isti **S**lus sut retinēdi.
In q desinit a sed b petit b sibi finem.
Mars a deseruit s cui sit littera finis
Sed b deseruit cui finis littera queuis.
Pollex iunctura vult a prestare secundā.
Inder iunctura vult b concedere primā.
A punctū sequit sed b precedit eundē.
Cū igitur volueris tabulā copone pmo loca lras dnicales in sex
 pte articulis pollicis et indicis ita q in pmo articulo pollicis in
 quo solem⁹ dicere gamaut ponat lra dnicalis. **A** in scdo. **B** in ter
 cio **C** in radice indicis vbi solem⁹ dicere effaut ponat **D** in scdo
E in tertio **F** in quarto **G** Istis sic dispositis accipe pma dictionē
 pscriptorū **S**luū scz **R**ex q deseruit pmo alphabeto qz nō tminat
 in s et incipe numerare a radice indicis pcurredo lras dnicales
 vsq ad pma lram dictionis scz r q venit locanda sub lra dnicali
E qua ibidē fixe posita lras tabulares sequetes ordina in cellis
 sub alijs lris dnicalib⁹ ita scz q sub lra dnicali **F** ponas s. & sub
G t. et sub **A** b. et sub **B** a. et sub **C** b. et sub **D** e. **I**te accipe dictio
 nē elat⁹ q desinit in s et deseruit scdo alphabeto & icipe numerare
 a scda iuctura pollicis pcurredo lras dnicales donec puenias ad
 lram dictionis scz e q venit locanda sub lra dnicali **F** qua ibidem
 fixe posita lras tabulares sequetes ordina in cellis sub alijs lris
 dnicalib⁹ ita scz q sub lra dnicali **G** ponas f. et sub **A** g. sub **B** h
 sub **C** i. sub **D** k. sub **E** l. simili mō faciendū est de reliquis.

1	a	b	c	r	s	t
2	f	g	h	i	k	l
3	m	n	o	p	q	r
4	s	t	u	v	w	x
5	y	z	a	b	c	d
6	e	f	g	h	i	k
7	l	m	n	o	p	q
8	r	s	t	u	v	w
9	x	y	z	a	b	c
10	d	e	f	g	h	i
11	k	l	m	n	o	p
12	q	r	s	t	u	v
13	w	x	y	z	a	b
14	c	d	e	f	g	h
15	i	k	l	m	n	o
16	p	q	r	s	t	u
17	v	w	x	y	z	a
18	b	c	d	e	f	g
19	h	i	k	l	m	n

debet
 aqua
 pra
 acma
 e. qua
 ndum
 orum
 uenra
 et scie
 ume

 1 2
 ABC
 4
 f. g. h
 n. o. p
 a b
 .h. i.
 p. q.
 libilif
 r. f. l. l.
 causa
 cōsue
 te sole
 or. sul
 ionem

Subero placuerit aliqd scire de inuentione septuagesime attende
his sequentes quos ponit rationale diuinorum eos memorie com-
mendato. **I**n festo stelle numerato p[er]ice lunam. Quadraginta dies
post septuagesima fiet Bisextus q[ui] fuerit sup[er]addit vn[us]. Si cadit i[n]
lucem d[omi]ni t[er]c[ia] l[un]e sequente. Si cadit i[n] feriā septenā sitq[ue] bisextus. Lin-
que diē d[omi]ni primū sumasq[ue] scdm. **Sēlus ē.** Obserua quota sit lu-
na i[n] die epiphanię d[omi]ni & ab illa quota numerato p[er]ice quadragin-
ta dies & proxima d[omi]nica sequente erit septuagesima. Si fuerit bise-
xtus numera quadraginta & vn[us] dies. Quid si quadragesim[us] aut
quadragesimus prim[us] dies ceciderit in d[omi]nica: nec ip[s]a d[omi]nica: s[ed] se-
quens erit septuagesima. Si autem quadragesimus aut quadra-
gesimus prim[us] ceciderit in sabbatum fueritq[ue] bisextus. tunc non
ip[s]a d[omi]nica prima post sabbatū sed alia sequens erit septuagesima.
Item eodē rationali habem[us] adhuc breuiozē rōnē de inuentione
pasche in metris sequentib[us]. **I**n. Post nonas martis vbi sit noua lu-
na req[ui]re. Tercia lux d[omi]ni prima pascha tenet. **I**tem ad idē p[er] d[omi]nica
inuocauit valet sequens **S**icil[us]. Post agath aureus. postq[ue] satur-
nus inuoca post id. **Sēlus ē.** Obserua aureū numer[us] post diē aga-
the & req[ui]re sabbatū primū post ip[s]m aureū numer[us] & d[omi]nica sequens
erit quadragesima. **I**tem si placuerit alphabetū tabulare litte-
ris kalendarij a die p[er]ice vsq[ue] ad festum: cathedre ad designatio-
nem septuagesime presignare tunc meminisse debes in anno bise-
xtili duas esse litteras d[omi]nicales vnam videlicet recedentē añ festū
mathie. & aliā deinceps permanentē: quaz[um] prima deseruit septua-
gesime. scda **I**n festo pasche sic tñ q[ui] ip[s]e littere tabulares sibi sint
in ordine alphabeti cōtigue: alioq[ui]n si sibi discontigue fuerint ip[s]a
septuagesima ad sequentem d[omi]nicam prorogatur.